

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 30 април 2020 година, врз основа на примена жалба од Кабинетот на министерот за надворешни работи на Република Северна Македонија, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет - порталот „365.com.mk“ со текстот насловен „Дел од македонските државјани во странство оставени сами на себе и без решение: Хуманитарни летови за нив се неисплатливи за МНР?“, го прекрши Кодексот на новинарите во членот 1.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 6 април 2020 година, Кабинетот на министерот за надворешни работи на Република Северна Македонија, поднесе жалба за текстот со наслов „Дел од македонските државјани во странство оставени сами на себе и без решение: Хуманитарни летови за нив се неисплатливи за МНР?“, објавен на 4 април 2020 година, на интернет - порталот „365.com.mk“ (www.365.com.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи мешање факти и мислење, вест и коментар, неточно и нефер известување, пристрасност и неурамнотеженост во информирањето и незастапена втора страна.

Од Кабинетот на министерот за надворешни работи, Никола Димитров, велат дека се работи за непроверена и тенденциозна вест, зашто авторот не побарал каков било став, ниту од Кабинетот на министерот, ниту од Министерството за надворешни работи.

„Анонимниот автор, повикувајќи се на контакт од македонски државјанин кој се наоѓа во Норвешка, наведува дека „нашиот државјанин од свои пријатели во контакт со МНР добил неофицијална информација дека од земјите во кои има помал број македонски државјани нема да бидат организирани никакви хуманитарни летови, ниту каква било друга форма на помош. Образложението што го добил е дека организирањето на ваков лет за така мал број граѓани, едноставно, би било економски неисплатливо за МНР“, се посочува во поднесената претставка.

Од Кабинетот на министерот Димитров потенцираат дека Министерството ги презема сите потребни мерки, со цел да се овозможи враќање на секој македонски државјанин во татковината и дека досега покажало дека е целосно отворено кон јавноста и одговора за сите свои активности на сите официјално поставени прашања и барања за информација.

„Покрај тоа, текстот наведува дека наводно организирањето на ваков лет за така мал број граѓани би било економски неисплатливо за МНР, со што имплицира дека зад организирањето на хуманитарните летови може да се „крие“ економска исплатливост, односно неисплатливост за нашата институција. Со тоа се изнесува тенденциозна вест“, додаваат од Кабинетот на Димитров во жалбата, во која меѓу другото, наведуваат дека очекуваат од медиумот да го повлече текстот и истото да биде на очиглед на јавноста.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет - порталот „365.com.mk“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 30 април 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека текстот произлегува од јавниот интерес и дека државните институции, во случајов, Министерството за надворешни работи, се легитимна новинарска цел и не смеат да бидат изземени од теми за кои јавноста има право да биде информирана. Но, во исто време, Комисијата се согласи дека интернет – порталот „365.com.mk“ не обезбедил потполна и целосно објективна информација. Анонимниот автор, кој не е потпишан на текстот, се повикува на анонимно сведочење на македонски државјанин, кој до редакцијата се пожалил дека Министерството за надворешни работи одбивало да го врати во земјава од Норвешка, каде што престојувал за време на глобалната пандемија на Ковид-19.

Во отсуство на официјална потврда, новинарот морал да изрази резерва, воздржаност и сомнеж кон информациите на својот извор и да го испочитува основното новинарско правило, да побара став од засегнатите страни во текстот, вклучително и од Министерството за надворешни работи. Со тоа, новинарот ќе обезбедил потполна информација и ќе ја избегнел опасноста од манипулации и дезинформирање на јавноста. Ова уште повеќе што анонимниот извор, на кој се повикува интернет – порталот, изложува тврдења дека токму вработени во истото Министерството му предпочиле дека организирање хуманитарен лет за негово враќање дома било економски неисплатливо за институцијата.

Оттука, Комисијата најде дека во текстот е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка, е нагласена во следната реченица:

Во меѓувреме, нашиот државјанин (кој инсистираше да остане анонимен, но го имаме неговиот контакт) од свои пријатели во контакт со МНР добил неофицијална информација дека од земјите во кои има помал број македонски државјани нема да бидат организирани никакви хуманитарни летови, ниту било каква друга форма на

помош, што, како што потенцира, се коси со граѓанското право на враќање во својата држава. Образложението што го добил е дека организирањето на ваков лет за така мал број граѓани едноставно би било економски неисплатливо за МНР.

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, односно да им се даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Критичкото следење на настаните, а особено на работата на носителите на јавни функции и државни установи се меѓу главните задачи на новинарите, но тоа секогаш треба да биде во согласност со новинарските начела. Во согласност со Декларацијата за слободата на политичката дебата во медиумите, носителите на јавните функции и јавните институции прифатиле да бидат поставени под јавна критика за нивниот домен на работа. Новинарската слобода вклучува и искажување на гледишта до степен на претерување, дури и провокација, сè со цел да поттикне јавна дебата на конкретна тема.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува интернет - порталот „365.com.mk“ (www.365.com.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата, за жалби да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

